

KARLOVARSKÝ KRAJ | Téma

Bečovský zámek a jeho dvacetiletá cesta vedoucí k miliontému návštěvníkovi

Zájem o památkový objekt patrně nadále poroste po otevření hradní části

Bečov nad Teplou – Miliontého návštěvníka se dočkal 2. dubna areál hradu a zámku Bečov. Jaký ale byl příběh celého areálu, než se k takto významnému jubileu propočítal?

UBYTOVNA PRO DĚLNÍKY I ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Areál státního hradu a zámku Bečov je v majetku státní památkové péče od roku 1969. Do té doby sloužily jeho části například jako ubytovna pro dělníky Rudných dolů, byty a garáže lesních zaměstnanců, stanice Veřejné bezpečnosti a až do roku 1974 jako provizorní základní škola.

Konfiskované vévodské sídlo, ač splňovalo exteriérem i zařízovacími uměleckými předměty všechny tehdejší parametry nejvyšší kvality, nebylo v poválečném období, zřejmě z geopolitických důvodů (oblast bývalých Sudet, sousedící vojenský prostor Prameny apod.), státními orgány zarazeno mezi plánované zpřístupněné památky.

I přes některé snahy a expoziční záměry (prezentace kolonizace českých zemí ve 13. století, expozice Památníku národního pí-

vacích předmětů, včetně dohledávání ztracených předmětů a modernizace muzejní expozice relikviáře sv. Maura.

Dnes zde existují dva základní návštěvnícké okruhy: relikviář sv. Maura a zámecké interiéry plus dvě prohlídky uzpůsobené pro děti a dětské skupiny. Pokud nepočítáme mimořádné prohlídky hradu v rámci edukačních programů, je Dolní zámek v současnosti stále jedinou budovou s trvale zpřístupněnými návštěvníckými okruhy v areálu. I takto je ale druhou nejnavštěvovanější památkou v Karlovarském kraji: v roce 2016 hrad a zámek Bečov navštívilo rekordní množství návštěvníků – více než 70 000 osob. Po zpřístupnění celého areálu a zavedení celoročního provozu má ale šanci obsadit pozici první.

PRESTIŽNÍ OCENĚNÍ

Areál nadále prochází v rámci Projektu příkladné obnovy (za navržený způsob konzervace a prezentace získala správa objektu v roce 2010 prestižní mezinárodní ocenění Europa Nostra) stavební a památkovou revitalizaci a směřuje k celkovému zpřístupnění.

Nejpozději do roku 2019 zde mají vzniknout tři nové druhově odlišné návštěvnícké trasy: vzdělávací pro-

PO DVACETILETECH od zpřístupnění expozice pro veřejnost přivítal zámek miliontého návštěvníka. Vstupenku si koupil Marek z Karlových Varů, který přijel s partnerkou Milenou a dětmi Lukášem a Danielem. Přivítal je kastelán Tomáš Wizovský. Foto: Deník/Vt. Meluzin

nální význam právě fenomén relikviáře sv. Maura. Na procesu záchraně a restaurování této jedinečné zlatnické památky, který byl dokončen v roce 2002, se podílelo množství předních expertů a představuje jednu z největších akcí restaurování v rámci státní památkové péče.

Od té doby byla relikviář věnována značná pozornost v podobě odborných článků, přednášek či autorských výstav. Natočeno bylo několik dokumentárních filmů, rozhlasová hra, vznikla poštovní známka s motivem relikviáře, kramářská píseň, úspěšný streamový videoklip či kreslený komiks. V současnosti se také chystá vydání investiční mince. V roce 2010 proběhl pod záštitou ministra pro místní rozvoj křest monografie věnované jednotlivým vrstvám příběhu a veřejnosti byl představen multimediální vícejazyčný CD-ROM, který je dodnes vedle Likéru sv. Maura a originálních triček nejoblíbenějším suvenýrem.

ODHALENÉ UNIKÁTY DÍKY PRŮZKUMŮM

Neodmyslitelnou součástí obnovy a správy areálu jsou nejrůznější průzkumy: v posledních letech jich byly provedeny desítky a řada z nich přinesla zajímavé objevy: například archivní průzkumy pomohly dohledat některé předměty rozchvácené v 50. letech 20. století, ale také zmapovat příběh dalšího pokladu spojeného s rodem Beaufort-Spontin, který bude v návštěvnícké sezóně 2017 poprvé prezentován veřejnosti. Epigrafické průzkumy vzniklé ve spolupráci se Západočeským institutem na ochranu a dokumentaci památek v roce 2010 zase zpracovaly jedinečně zachovalý nápisový

soubor na omítkách středověkého hradu, tzv. „středověké graffiti“.

Archeologické průzkumy zase objevily, kromě nálezu téměř úplné kostry muže či depotu mincí, také třeba několik dalších lahví vín náležejících k tekutému pokladu.

Zajímavým badatelským objevem byl mimo jiné Hitlerův stůl, jemuž se v roce 2012 podařilo ve spolupráci s Jiřím Kuchařem a Stanislavem Motlem uspořádat samostatnou výstavu „Příběh stolu“, podrobně dokumentující vznik, původní záměr využití, ukrytí při pádu Třetí říše a také to, jak se ocitl právě na Bečově.

K PREZENTACI POMÁHAJÍ VÝSTAVY

Tato výstava, jakož i další výstavní projekty a prezentace na veletrzích cestovního ruchu, včetně odborných popularizačních přednášek u nás i v zahraničí, přispěly k tomu, dostat fenomén relikviáře do nejširšího povědomí a znásobit tak přirozený zájem o návštěvu. Svůj podíl na tom sehrála také obrovská mediální přízeň a podpora krajské i místní samosprávy. Došlo též k zapojení hlavních aktérů napínavého novodobého duelu mezi českým kriminalistou Františkem Maryškou a americkým ochotníkem Dannym Douglasem. Patronem hradu a zámku v Bečově se stal i přední odborník Andrej Šumbera, který objevený relikviář restauroval po dlouhých 12 let.

BEZPEČNOST PŘEDEVŠÍM

Kromě stále zdokonalovaných služeb se správa Bečova snaží dbát i o bezpečnost celého areálu, kdy v tomto ohledu byl vybudován unikátní protipožární systém s vlastní protipožární nádrží a dieselařegá-

tem.

Za tento počin obdržela správa státního hradu a zámku Bečov v loňském roce od Hasičského záchranného sboru Karlovarského kraje i pamětní medaili za zásluhy o protipožární prevenci. V areálu probíhají každoročně námětová i prověřovací cvičení s Policií ČR a dalšími záchrannými složkami integrovaného systému.

DO OBNOVY ŠLY DESÍTKY MILIONŮ

V rámci získání ceny Evropské unie Europa Nostra se pro Bečov podařilo získat téměř 95 milionů korun na jeho obnovu – uskutečnily se dvě architektonické soutěže na projekční řešení, byl

zajištěn 50 let neudržovaný hradní park, vybudováno nové depozitní zázemí s badatelnou, pořízena chybějící průzkumná a projektová dokumentace.

PROGRAM CÍLÍ NA RODINY S DĚTMI

Hrad a zámek Bečov v minulosti hledal a našel svoji vlastní profilaci v zaměření se na dětské návštěvníky, na neformální vzdělávání a na rodiny s dětmi.

V této souvislosti zde vzniklo v rámci celostátního projektu Národní kulturní identity jedno ze sedmi Edukačních center, a areál dokonce získal, jako první svého druhu, statut fakultního památkového objektu Univerzity Karlovy v Praze.

SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ památkového objektu v Bečově nad Teplou pro veřejnost v roce 1996. Foto: archiv městského úřadu

semnictví – tzv. Karázkovy galerie či muzeum hornictví a cínu) sloužil zámecký areál nadále k nejrůznějším účelům a zpřístupnit se jej povedlo až v roce 1996, jedenáct let poté, co na sebe strhl investiční a odbornou pozornost díky „nálezu století“ – objevu relikviáře sv. Maura.

NÁVŠTĚVNOSTI POMOHL RELIKVIÁŘ

První návštěvnícká trasa fungovala pouze do roku 1998, obsahovala ukázkou gotického umění západních Čech a navštívilo ji kolem 24 000 návštěvníků. Zámek později prošel zásadní expoziční obměnou, postupným doplňováním původního restaurovaného inventáře a dalších zařízo-

hlídky v gotickém hradu zaměřené na poznávání stavební historie objektu, v Pluhovských domech poté volně přístupná muzejní expozice relikviáře sv. Maura a klasické interiérové instalace v Dolním zámku prováděné tradičně s průvodcem.

Toto portfolio nabídky závěrem letošního roku doplní též exteriérová trasa kolem středověkého hradu s interaktivními naučnými panely a dosud nevyužívanými čarokrásnými výhledy na městečko, okolní přírodu či obnovenou fasádu donjonu, spojovacího traktu či Kaplové věže.

FENOMÉN SVATÝ MAUR

Kromě autenticky zachovaného hradu tvoří nadregio-

OTEVŘENÍ hradní části památkového objektu se připravuje. Návštěvníci se sem zatím dostanou jen výjimečně. Foto: Deník/mel

obnoven vnější plášť hradu (střecha a fasáda), došlo k zajištění parkánového zdiva a se zapojením veřejnosti (zimní těžba, kurz středověkých technologií – tesařství apod.) byla vybudována nová mostní konstrukce.

Z vlastní činnosti a získaných dotačních titulů byl mimo jiné dendrologicky

V poslední době tento směr rozšiřujeme i v propojení se sportovními aktivitami – připravujeme zkušební provoz první lezecké stěny či spolupřátání extrémního trialového závodu Metternichova výzva – letos pod názvem Maurova pomsta. **Tomáš Wizovský, Petra Widžová, mel**